

2010. SIT

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2010

GRÉIGIS ÁRSA – GNÁTHLEIBHÉAL

(400 marc)

DÉARDAOIN, 24 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 1.30 go 4.00

1.

[50]

A. Cuir Gaeilge ar: (40)

ὁ Ἀπόλλων, Διὸς υἱὸς καὶ Λητοῦς, θεὸς ἦν φέγγους. τοῦ δ' ἡλίου ζῶην διδόντος, τῶν νεανιῶν φύλαξ ἦν Ἀπόλλων, ἀγῶσί τε καὶ τῇ παλαίστρᾳ ἐπισκοπῶν. σημεῖον δὲ τούτου τόξον φέρει καὶ φαρέτραν. ἔτι δὲ καὶ τῆς μαντικῆς θεὸς ὢν Δελφοῦς ᾧκει, ἣ δ' ἰέρεια αὐτοῦ τοῖς ἀνθρώποις τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι προεῖπεν. ἐπεὶ δὲ ἡ μαντικὴ καὶ ἡ μουσικὴ κοινόν τι ἔχειν φαίνονται, λύραν φέρει, καὶ ἐν ταῖς τῶν θεῶν θυσίαις φορμίζει, καὶ τὸν τῶν Μουσῶν χορὸν εἰσάγει.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair ceann *amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)

- (i) Scríobh a bhfuil ar eolas agat faoi oracal Apalló ag Deilfe.
- (ii) Scríobh nóta gearr ar Artaimís.

2.

[50]

A. Cuir Gaeilge ar: (40)

Ὀδυσσεὺς ἦν υἱὸς Λαέρτου, Ἰθάκην δ' ᾧκει, νῆσον ὀλίγην μὲν, φίλην δέ. ἔγημε δὲ Πηνελόπην, καὶ υἱὸν εἶχε Τηλέμαχον. ἐκ δὲ τῶν θεῶν Ἀθηνᾶν μάλιστα ἔτίμησεν. ἐπὶ δὲ Ἴλιον ἔλθων ἐν μὲν πολέμῳ ἀνδρεῖον ἐν δὲ βουλῇ σοφὸν ἑαυτὸν παρεῖχε, καὶ ἐν τοῖς κινδύνοις οὕτως εὐπορος ἦν ὥστε ὑπὸ Ὀμήρου πολύτροπος καλεῖσθαι.
μετὰ δὲ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν ἐπανῆλθεν εἰς Ἰθάκην.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair ceann *amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)

- (i) Tugann Hóiméar 'glic' ar Odaiséas. Inis scéal ar bith a léiríonn a ghliceas.
- (ii) Scríobh nóta gearr ar Aitéiné.

3. Cuir Gaeilge ar:

[80]

(Thug an Rí Aiolus mála d'Odaiséas agus na gaotha istigh ann, chun cabhrú leis seoladh abhaile. Nuair a osclaíonn comrádaithe Odaiséas an mála, rud ba chúis le filleadh gan choinne ar oileán Aiolus, ní raibh Aiolus chomh cabhrach céanna.)

ἐπεὶ δ' οἱ ἑταῖροι τὸν ἄσκον λύουσιν, οἱ ἄνεμοι τὴν ναῦν εἰς τὴν τοῦ Αἰόλου νῆσον αὐθις φέρουσιν. ὁ δ' Ὀδυσσεὺς βαίνει πρὸς τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον. ὁ δ' Αἴολος, ὄρων αὐτόν, θαυμάζει καί, “ὦ Ὀδυσσεῦ,” φησί, “τί πάσχεις; διὰ τί αὐθις δεῦρο ἦκεις;” ὁ δ' Ὀδυσσεὺς λέγει, “οἱ ἑταῖροι αἵτιοί εἰσιν, ὦ Αἴολε· ἀλλὰ βοήθει ἡμῖν, ὦ φίλε.” ὁ δ' Αἴολος, “ἄπιθι ταχέως,” φησίν· “οὐ γὰρ δυνατόν ἐστι βοηθεῖν ὑμῖν· οἱ γὰρ θεοὶ ὑμᾶς μισοῦσιν.” ὁ οὖν Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ ἑταῖροι ἀπὸ τῆς νήσου ἀποπλέουσιν.

ἄσκος: mála. ἄνεμος: gaoth. αὐθις: arís. θαυμάζω: tá ionadh orm.

ἦκω: tháinig mé. αἵτιος: freagrach. ἄπιθι: imigh μισέω: is fuath liom. ἀποπλέω: seolaim ó.

4. Leigh an sliocht seo a leanas agus freagair sé cinn ar bith de na ceisteanna ina dhiaidh: [80]

(Tarrthálann Kodros an Aithin trína bheatha féin a íobairt.)

ὁ Κόδρος ἐστὶ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων. ἀνὴρ οὕτω σοφός ἐστιν ὥστε πάντες τῶν τε πολιτῶν καὶ τῶν συμμάχων αὐτόν φιλοῦσι καὶ τιμῶσιν. ἐπεὶ δ' οἱ πολέμιοι πέμπουσι στρατιάν μεγάλην πρὸς τὰς Ἀθήνας, ὁ Κόδρος κελεύει ἀγγέλους βαίνειν πρὸς Δελφοὺς πρὸς τὸ μαντεῖον.

ὁ δὲ θεὸς τοῖς ἀγγέλοις λέγει τάδε· “οἱ Ἀθηναῖοι ἔξουσι τὴν νίκην εἰ οἱ πολέμιοι ἀποκτενοῦσι τὸν Κόδρον αὐτόν.” ἔπειτα δ' οἱ ἄγγελοι πρὸς τὰς Ἀθήνας ἐπανέρχονται.

ὁ δὲ Κόδρος, ἐπεὶ ταῦτα ἀκούει, λέγει τοῖς Ἀθηναίοις· “ἔτοιμός εἰμι ἀποθνήσκειν καὶ σώζειν τὴν πατρίδα.”

ὁ οὖν Κόδρος μόνος στρατεύει πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ ἀποθνήσκει. οὕτως οὖν σώζει τὰς Ἀθήνας.

σύμμαχος: comhghuaillí. μαντεῖον: oracal. ἔξουσι: beidh ag. εἰ: má.

ἀποκτενοῦσι: maróidh. ἔτοιμος: réidh. στρατεύω: máirseálann.

(a) Cé hé Kodros?

(b) Cén fáth a bhfuil grá ag na saoránaigh agus ag na comhghuaillithe go léir do Kodros agus go dtugann siad onóir dó?

(c) Cá n-ordaíonn Kodros do na teachtairí dul?

(d) Cad deir an dia leis na teachtairí?

(e) Nuair a chloiseann sé an rud a dúirt an dia, cad a insíonn Kodros do na hAithnigh?

(f) Cad a dhéanann Kodros ansin?

(g) Tabhair an Tuiseal Ginideach, Uimhir Uatha de dhá cheann de na hainmfhocail seo a leanas:

ἄγγελος, μαντεῖον, στρατιά, βασιλεὺς.

(h) Tagann an focal *hippopotamus* ó dhá fhocal Gréigise. Cad iad na focail sin, agus cad a chiallaíonn gach focal Gréigise?

5. Cuir Gréigis ar: [80]
- (a) Tugann an mac maith grá agus onóir dá athair. (16)
- (b) Tá a lán damh ag an rí sna páirceanna. (16)
- (c) Siúlann an sclábhaí go mall i dtreo an tí mhóir. (16)
- (d) Ritheann na cailíní abhaile, mar tá tuirse orthu. (16)
- (e) Teastaíonn ó na páistí an dinnéar a ithe. (16)
- tá tuirse orm: κάμνω. ithim: ἐσθίω.

6. Freagair ceann *amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Scríobh a bhfuil ar eolas agat faoi Léig Dhéileas. I do fhreagra d'fhéadfá a lua cé a bhunaigh í, cén fáth ar bunaíodh í, agus cad a tharla di sa deireadh.
- (b) Scríobh ar Leonidas nó ar Cimon.

7. Freagair ceann *amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Ainmnigh *triúr* ar bith de na laochra nó na banlaochra seo a leanas:
- (i) Chabhraigh sí le Iasón Lomra an Óir a aimsiú.
- (ii) Bhí sáil leochaileach aige.
- (iii) Ba í an bhean ab áille ar domhan í.
- (iv) Rinne sé dhá shaothar déag.

Scríobh alt gearr ar *dhuine amháin* de na laochra nó na banlaochra atá ainmnithe luaite agat.

- (b) Scríobh a bhfuil ar eolas agat faoi chúrsaí feirmeoireachta sa tSean-Ghréig.